

T R E Ś Ć

W ROKU PAŃSKIM 1001

W matecznikach bytu pierwotnego. — Wróźbitka, kapłanka, niewolnica. — Świat czarów i zbrodni. — Joannes i Benedictus. — Ciekawość wiedzy pierwszą kobietę do eremu. — Będziesz się kłaniać jednemu Bogu, pójdziesz w łóżnicę jedynego mężczyzny. — W niewoli u mniha. — Dwieście lat twardej nauki 5

O SIOSTRACH I BRACIACH Ś-TEGO NORBERTA

Ludzkość w ekstazie. — Stulecie klasztorów i wojen krzyżowych. — Co rozkazał niewiastom pewien paniczek frankoński? — Siedmdziesiąt siedm kościołów Dunina ze Skrzynna. — Strzelno. — Siostrzyczki śpiewające. — *Uno lapide!* — Dekret Celestyna III z r. 1193. — Prawo bycia sobą. — Zwierzyniec, Busk, Żuków. — Nad brzegiem polskiego morza . 13

O ŚNIADYCH CYSTERSKACH I CZARNYCH BENEDYKTYNKACH

Testament wojewody Dzierzka. — Moda czystości panińskiej, małżeńskiej i wdowiej. — Henryk Brodaty i św. Jadwiga. — „Trzeba nic!” — W Ołoboku i Owińskach. — Jedynaczka Klimunta z Ruszczy i jej wiano. — Zakon księżnej Domicelli w Raciborzu. — Godzina sądu ostatecznego: Tatarzy. — Pożary i zgliszcza. — *Poverello!* 29

O SŁOWIKU Z ASYŻU I PANIACH WAWELSKIEGO DWORU

Czego nauczał Francesco? — *Sint minores!* — Rozgłosne echo cichego śpiewu. — Klaryski bosonóżki. — Polska pierwsza! — Grzymi-sława, Salomea, Kinga i Jolanta. — Moda habitu franciszkańskiego. — Polskość klasztoru żeńskiego XIII wieku 37

WŚRÓD BLUSZCZÓW ŚWIĘTEJ LEGENDY

Polskie *Fioretti*. — Włosiennice i męka. — Na krwawym ściernisku umartwień. — „Umarły czartu, światu, ciału.” — Ponura asceza północy. — Samoudręka św. Jadwigi, Salomei i Kingi. — Najwyższa żądza! — Cud-leki, jasnowidzenia, cud-klątwy 45

WALKA Z SZATANEM

Najważniejszy cel bytu. — Wszechobecny czart! — Kobieta jest furtką. — Trzykrotna pokusa królowej Kingi. — Czarcia trójca w Trzebnicy. — Diabły z Polski rodem. — W postaci Tatara, Jadźwinga i Litwina. — Śliczna cnota panny Krystyny. — Wyrok kasztelana z Grodna. — Uroczystość śmierci w klasztorze. — Posłuszeństwo za grobem. — Zapach świątobliwości 47

ŻYCIE ZA KRATĄ

Ambity, podworczyk, niemocnica. — Pustelnice żywcem zamurowane. — Przy piecu w refektarzu. — Kanoniczki i konwerski. — Habit zakonny ubiorem kobiety świeckiej XIII wieku. — Opacicha i jej władza. — Pierwszy ślad hierarchii. — „27 rzeczy, które mniszka musi w sobie mieć.” — Kary za nieposłuszeństwo. — Płochy panny z Zawichostu 65

WALKA Z MĘŻCZYZNĄ

Figlarna powiastka Grzegorza VII. — Opat, pan srogi i wszechwładny. — *Sorores incantantes*. — Probostwa męskie i żeńskie. — Rokosz klarysek sądeckich. — Walka o prawo śpiewu. — Mężczyzna świecki. — „Przeklęty niech będzie z Judaszem zdrajcą i Kainem mężobójcą!” — Lubieżny biskup z Przemankowa i dziki zbójnik tatrzański. — Okup siostry Stanisławy 77

GOSPODARSTWO NA ROLI, OGRODZIE I MORZU

Biczownica zmieniona w gospozię. — Węgorze, bobry, sól, srebro i воск. — Przywilej zakładania wsi na prawie niemieckim i prawo wolnych targów. — Zwolnione od ciężarów. — Klasztor nad morzem. — Statek i bogactwo cysterek w Żarnowcu. 91

SZPITAL, APTEKA, SĄD BOŻY

Przyjemne kwiecie doczesności. — Rankiem u furty klasztornej. — Przemysł i handel relikwiami. — Paznokcie i włosy św. Jadwigi. — Co się zdarzyło na pogrzebie św. Salomei? — Sądy Boże. — Próba żelaza, ognia, kijów. — *Ius ducale*. 95

PIASTUNKA CYWILIZACJI POLSKIEJ

Najtrudniejsza z cnót! — Duma, sekret i talizman klasztoru średniowiecznego. — Tajemny kunszt stawiania liter. — Przygotowanie pergaminu. — Przedziwne mikstury. — Floryzacja i rubrykowanie. — Inicjał. — Praca kobiety. — Guda, Herada, Hrotsvitha. — Módlcie się za grzesznicami! — Co mówi płaskorzeźba kościoła w Strzelnie? — *Monialis litterata*. — Uczone opacichy. — Psalterz w Trzebnicy i jasełka klarysek krakowskich. — Wyzwolenie przez alfabet. — Dzieło królowej Kingi. — *Incepit miraculum*, zaczęła się literatura! 105

GDY PRZEMINĘŁY DWA WIEKI

Zmieniona rola. — Klasztor panieński w XIV i XV wieku. — Gasną nimby promieniste... — Średniowiecze przestało być pobożne. — Brak wielmożnej opieki. — Klaryski sądeckie w kłatwie. — Zachłanność i nieposłuszeństwo. — Zwada z królem polskim. — Nie poradził Kazimierz chociaż Wielki, ani Władysław chociaż Jagiełło. — Ugoda z Kazimierzem Jagiellończykiem. — Szkolnictwo klasztorne. — Ułomne wieści. — Sącz, Staniątki, Żuków, Chełm 121

„NISZCZCIE KLASZTORY!”

Gorszące wieści z furty. — Zły przykład Niemiec i Włoch. — Morderstwo pobożnego Fontyna. — Rozwiążność kleru świeckiego. — Kasia Strzelonka w Czarnowąsie. — Plotka i próżniactwo. — O *łotrowskim* stanie obłudnych mnichów i mniszek. — Jan Łaski oskarża panny w Ołoboku. — Martinus, Lutrem zwany 131

REBELIA ODSZCZEPIEŃCÓW

Przemiana w naturze polskiej. — Odurzający napój kacerstwa. — Konfederacja przeciw Trójcy Św. — Dumna pieśń buntu. — Nowinki u furty. — Siostrzyczki w niepewności 135

ZAKONNICE POLSKIE WOBEC REFORMACJI

Klauzura otwarta. — Swawola mniszek w Żarnowcu. — Daremne namowy biskupa. — Wesola przeorysza i jej rządy. — Czarne msze i sabaty z Belzebubem. — Czary na przyjęcie nieproszonych gości. — Benedyktynki w Toruniu. — Na przekór wierne regule! — *Die polnischen Jungfrauen haben freche Zungen!* — Jak klaryski sądeckie skorzystały z reformacji. — Mur o trzy łokcie podwyższony! — Prakseda z Poznania i Elżbieta z Międzyrzecza 139

DOMÓWIENIE 149

LITERATURA PRZEDMIOTU 153

